

KAPİTONE.....ALTAN.1976

Altan Gürman'ın iki yapıtı.

Önceki hafta yitirdiğimiz Altan Gürman, öncü ve devrimci resim anlayışının temsilcilerindendi

Çok genç yaşta yitirdiğimiz sanatçı arkadaşımız Altan Gürman yenilikçi, öncü ve devrimci bir resim anlayışının en berrak en aydınlık kişiliklerinden biriydi. Altan, içinde yaşadığı toplumun tüm değer ve verilerine açık bir kişi olarak gerçek bir sanatçının birikim sorununu kavramıştı. Akademiyi bitirdikten sonra Avrupa'da geçirdiği süreleri eski biçimleri

ayıklamak için çok iyi değerlendirmiş ve sonuç olarak 1967'de Türkiye'de açtığı kişisel sergide gerek anlatım ve gerek biçim olarak Türk resminde her yönüyle radikal bir çıkış yapmıştı. Bu, o zaman biçimci ve üslûp sınıflandırmalarına daha yatkın olan eleştirmenler tarafından tam değerlendirilememiş ve birtakım dergi görgülerine dayandırılarak, sadece

"Pop" akımıyla olan benzerlikleri üzerinde durulmuştu. (Hâki renkte bir tepe, üzerinde yapayalnız bir topağacı, ve arkada masmavi bir gök. Önde gerçekten monte edilmiş dikenli teller... Ve belki Kırmızı-Beyaz boyalı tah-tadan bir barikat... Kimi yerde, tek başına duran ve bir kurşun askeri andıran bir silüet - kartondan kesilmiş -)

Bütün resimlerde aynı ayıklanmış yalnızlık. Bir kurgu-bilim faşizmini duyuran kararlı vurgular. G. Orwell'in 1984'ü vardı, bu da resimde başka ve yaşamak istemiyeceğimiz bir geleceğin atmosferini bize iletiyor. Özünde son derece açık, net bir toplumsal eleştiri ve faşizmin, baskının, yasakların yarattığı mekânsal kuraklığı en iyi duyuran biçimler.

1967'den sonraki dönem biyografisinde de görüleceği gibi Altan'ın yalnızca grup sergilerine ve bienallere tılma dönemi değildir.

Onu tanıyanlar çok iyi bilirler ki bu yedi sekiz yıllık devre Altan'ın gerçek bir sanatçıda olması gereken bir birikim dönemidir.

Bu birikim döneminin sonunu Ocak 1976 da Ankara'da açtığı sergi belirler.

Bundan sonra Altan'ı son derece verimli ve yoğun bir biçimde çalışırken görüyoruz. Yine büyük ve etkili panolar ve bu defa heykeller. (Heykeldede bu defa bir arazinin bir pasta dilimi gibi kesilmiş bir kesiti ve üzerinde bir tek ağaç. İki

boyutlu Altan Gürman peyzajları sanki "Holografi" yöntemiyle üçüncü boyut kazanmış.)

Bir resim - arka fon gerçek döşemecilerin yaptığı kırmızı kapitone ve önünde çelik dolapların boyandığı boyayla boyanmış kontrplak bir insan silüeti... Önünde bir telefon: Bir bürokratin portresi. Resmin adı: Kapitone..

Altan, öz ve biçim sorununa bu denli bilinçli sarılan bir sanatçı olduğu için salt biçimci avant-gardistlerin yansırı resimlerini bile sergilemekten kaçınır. Çünkü Batıdaki Avant-Gardizm olayının oradaki "Galeri-Piyasa" olayıyla sıkı sıkıya bağlı olduğunu bildirir. Nisan 1976 bu çözümlü ve verimli dönemin sonu oldu.

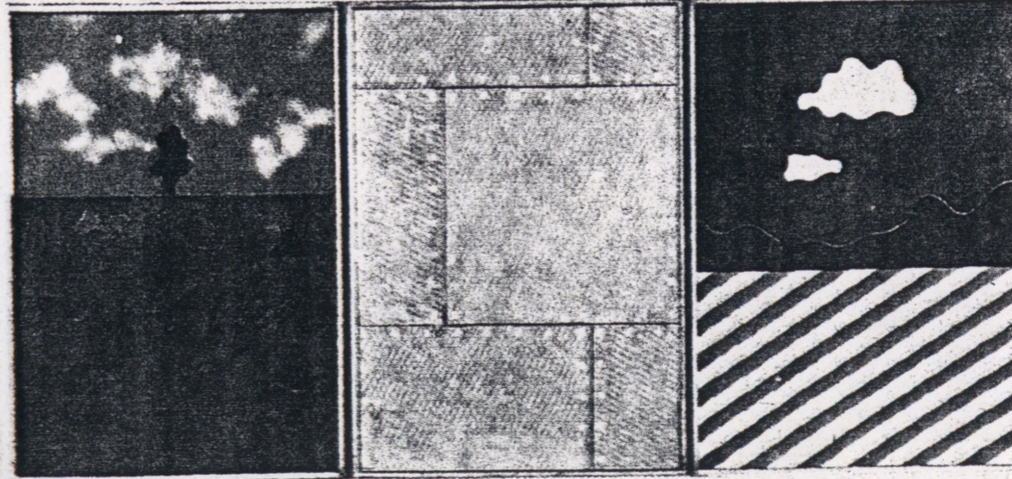
Kişilerin sanatçı yönünü belirleyen yazıların bir salkıncah yönü vardır, o da o kişilerin sanatçılığından bahsederken kişiler insan olarak günlük yaşamından, dostlarından, bitkilere, denize ve doğaya olan sevgisinden ve ekonomik yaşamından soyutlanabilir.

Ama hiç olmazsa, Altan'ın büyük, mekânsı ve ürpertici peyzajlarının ardında büyük bir doğa sevgisi yattığını gerçek yaşamından biliyoruz. Son on yıl akademide çağdaş, bilimsel bir temel sanat eğitimi (Basic Design) her gün daha iyi oluşturmak ve öğretmek için ne kadar çaba harcadığını kürsü arkadaşı olarak yakından izledik.

Bu nedenle Altan Gürman'ın yapıtlarındaki o net, akılcı ve çağdaş tutumu sanat eğitiminde gerçekleştirdiği aynı başarıdan ve çabadan soyutlamamak gerekir.

Yoksa, Türkiye gibi bir ülkede gerekli olan "sorumlu yaratma" konusunda çok iyi bir örnek vermiş olan Altan'a biraz haksızlık etmiş oluruz.

ÖZER KABAŞ

"M 1" Karışık, 100x220 Cm. İstanbul Resim ve Heykel Müzesi